

KLUB KÖZÖNY

AZ MKKE KLUB KIADVÁNYA ^{10.} V. ÉVF. SZ.

BEINDULT

A SZIVATTYÚ

POLVAX 11.19.18^h

Téma: Ideológia, kulturpolitika

Vendégünk: ÓVÁRI MIKLÓS, AZ MSZMP KB titkára, aPB tagja

56 éves, 1945-ben belépett az MKP-ba, 1949-53-ban a Pártfőiskola tanára, 1954-től a Szovjetunióban aspiráns, 1958-tól pedig a KB munkatársa. 1962-ben választották meg a KB póttagjává, 1966-tól KB tag, 1970-ben lett a KB titkára, 1975-től tagja a PB-nek is és a kulturpolitikai munkaközösség vezetője.

A következő kérdések alapján kértük tőle a vitaindítót:

1. Ideológia

- Hogyan módosul az ideológia a világpolitikai hatásokra, illetve mennyire konzekvens?
- Milyen ideológiai, politikai következményei voltak és vannak Kelet-Európában és főleg Magyarországon a lengyelországi eseményeknek?
- Mely területeken tartja elfogadhatónak - esetleg kívánatosnak - a pluráлизmust /a szocializmusban/ és melyekben nem: ideológia, politika, érdek, szakszervezet, kultúra, stb. Miért?
- Számos jelét láthatjuk az irracionális ideológiák terjeszkedésének /pl. vallásosság/. Milyen okait látja ennek? Hogyan reagál erre az ideológiai vezetés?
- A fiatalok ideológiai, politikai, történelmi /1/ ismereteiben óriási hiányosságok vannak, ezért főképp az oktatás felelős. /Főleg: személyi kultusz időszak, 1956, stb./ Milyen változás várható ezen a területen?

2. Kulturpolitika

- Milyen elvek alapján osztják szét a költségvetési összegeket:
 - a, a különböző tárcák között
 - b, az oktatás és a művelődésügy különböző területei között
 - c, a tudományos fejlesztésre a különböző területek között?
- Hogyan értékeli a Közművelődési Törvény illetve párthatározat eddigi megvalósítását? Mennyiben befolyásolják ezt szűkebb anyagi lehetőségeink?
- Áru-e a kultúra? /Miért?/
- A gazdasági életben - a nadrágszijhúzás ellenére úgy tűnik - liberalizálódás várható. Egyes vélemények szerint a kulturális életben ezzel szemben merevedésre van kilátás. Nagy oszend után

mintha átrendeződések mennének végbe /támadás érte a Valóságot, az ÉS-t, a Mozgó Világot, stb./ Keményedésre utalnak bizonyos cikkek. /Pl.: E. Fehér Pál a Népszabadság jan. 18-i számában -13.o. - "Csodálkozások" o. írásában primitív módon olyan kijelentéseket ad pl. Szikora János, Mészöly Miklós szájába, amelyeket az idézettek nem tettek./

3. Értelmiség

- Az utóbbi hónapokban /években ?/ mintha bizonytalanabbá válna az értelmiség helyzete. Igaz-e ez, mi lehet az oka ?
- Bár kiemelkedő alkotó koponyákból nincs hiány, a felsőfokú képzettség általános szintje viszonylag alacsony /összehasonlítva néhány fejlett tőkés országgal/ - azaz kevés a sokoldalú, több tudományágban egyaránt jártas szakember, illetve ezek társadalmi elismertessége nem kielégítő. Vajon miért ?
- Miért végzettség illetve bizonyítvány-orientikus nálunk a munkavállalás ? /Ellenpélda néhány fejlett ipari ország, pl. Franciaország, ahol főleg a teljesítmény a mérvadó./

4. Ellenzék

- Van-e Magyaro.-n ellenzék, szervezett-e ?/Ha nem szervezett, miért, hiszen az ugyancsak "liberálisabbnak" tartott Lengyel.-ban az volt illetve az! /
- Nevezhetők-e tagjai "szocialista ellenes elemeknek" ?
- Kik a prominensebb tagjai ?
- Vajon mikor térhetnek haza a "budapesti iskola" képviselői /Hellerék, Vajdák, Márkusék/ - persze nem jogi értelemben /hiszen érvényes útlevelük van/ ?Elképzelhető-e, hogy valamikor képzettségüknek-tehetségüknek megfelelő állást, esetleg katedrát kapnak itthon ? Vajon mikor ?
- Mi a véleménye a SzETA-ról, illetve segélyakcióiról ?

Az érdeklődőknek javasoljuk, hogy nézzék át a Népszabadság 1979. augusztus 2-i és október 6-i számában közzétett beszédeket, amelyeket Óvári Miklós a mostani POLVAX témájába vágó kérdésekről mondott el.

Érdemes még elolvasni Szilágyi Ákos a Kritika jan.-i számában megjelent írását, amelyből most idézünk:

"Addig azonban aligha változhat gyökeresen a helyzet, amíg az irodalom két évtizede elkezdődött intézményi "felszabadulása" az állami tervezés gyámsága alól be nem fejeződik, amíg autonómiája nem válik teljessé. Minél több önállóságot vivnek ki benne az egyének és csoportok, annál könnyebb lesz az irodalmi húsdarálót saját tevékenységükkel, az irodalmi panaszirodát valódi irodalmi nyilvánossággal felváltani."

PSYCHÉ ÉS A PREKONCEPCIÓ

A Közgazdász febr. 5.-i számában olvastam a Gondolatok a Psychéről című kritika nevű cikket. Gondoltam, hogy esetleg vitába szállok vele, de a cikk szerkesztését hiányolva lemondtam erről. Gondoltam, írok a Psychéről és a prekoncepcióról. Akit érdekel, mennyiben térek el a közgazdasági véleménytől, az vesse össze vele. Kezdjük. (A prekoncepciót megelőző elgondolásnak fordíthatnám.)

A könyv oszentes tudomásvétellel került a boltokba és számomra is egy volt a sok közül. Mikor a filmről hallottam, majd műsorra került, elolvastam, mint sokan mások és prekoncepciókkal ültem a vászon elé. Ezért okozott a film csalódást kezdetben.

Bódy Gáborról csak annyit, hogy tudomásom szerint hét évig a filmmel csak elméletben foglalkozott és főleg a képi megjelenítés technikai eszközeit tanulmányozta. A Psychét csak az Amerikai Anzix előzte meg, ami az addigi törekvéseit nagyon jól tükrözte. Ő is a filmköltészet nyelvének kialakítását tűzte ki célul és ehhez jó alapot nyújt szakmai felkészültsége. Tehát eddigi filmjeit oda sorolhatjuk, ahová a Szindbád, Csontváry és bizonyos értelemben a Szerelem és a Maoskajáték, ill. a kisfilmek terén az A piacere és az Elégia tartozik. Ennek a törekvésnek azonban ellentmond számomra az, hogy most a Riese, URH és Y együttesekről készít filmet. De majd meglátjuk.

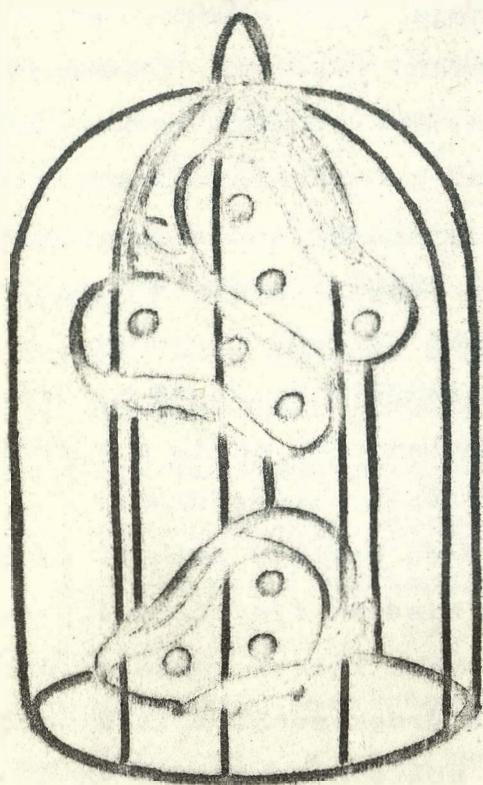
A könyv maga egy lélekábrázolás, egy olyan léleké, amely a nőt, az asszonyt, a szerelmet, a poézist és a szabadságot süríti archaizálva egy alakban. Weöres saját eszménynőjét ábrázolja, vagy talán Amyt? Psyché a légies, a tiszta, a légies, a megfoghatatlan, a sok kaland után is tiszta marad, aki játszik a férfiakkal és nem ők vele. Weöres Szindbádnéja. Nároisz alakja olyan Psyché számára, mint ő a férfiak számára. A vágy és a be nem teljesülés az örök szerelem.

Ez volt az én prekoncepcióm. Mivel ezt vártam, az első rész után csalódva álltam fel egy kicsit, mert nem találtam az én Szindbádnémát. A második rész után helyrerakta a filmet. A film ugyanis nem Psyché-

ről szól, hanem két világról, két ember kapcsolatáról, csak az első részben Psyché, a másodikban Nárcisz hangsúllyal. Ezt az "alcimek" is elárulják. A nő a földtől elrugaszkodott világot jelenti, a szellemiséget, az örök tisztaságot. A férfi a hétköznapi valóságot a maga nyersességében. Alapállása a mitológiai történet. Nárcisz boldogsága az elérhetetlen Psyché, amely nem teljesülhet és halála pillanatában is az utolsó retősséggért küzdve megalázkodik sorsa előtt. Nárcisz így önmaga és Psyché az ő Echója. Bódy e kapcsolat sokrétűségét próbálja végigskálázni több-kevesebb sikerrel. Véleményem szerint Nárcisz alakja sokkal jobb lett, mert karaktere van, míg Psyché kicsit szétesik és nem olyan légies, mint Weöresnél. Ennek oka talán az első rész dokumentális jellege, amely érezhetően visszafogja a rendezőt. A második részben a mitológia és Nárcisz története elevenedik meg, beteljesül sorsa és így válik Psyché az örök szerelem, a nő és a könnyedség mondai alakjává. Mindenki számára érezhető a törés a két rész között. Míg az első rész ún. "kommerszebb", addig a második rész "művészibb". Ennek oka talán a könyvtől való elrugaszkodás, ezzel okolható, hogy a második rész szabadabb és kevésbé érthető azoknak, akik Huszárik ill. Jancsó filmjeit nem kísérik figyelemmel, vagy a görög mitológiát nem ismerik jól. De inkább lássuk benne az újítót, aki fantasztikus vízióit élénk tárta és érdekesebbnél is érdekesebb asszociációkra készített. Valóban valami költészet kerekedett ki belőle. Csak míg Weöres több mint 2000 éves költészetre támaszkodva és abból merítve festett meg bennünk csodálatos víziókat, addig Bódy az, aki 90 éves filmművészettel! Bátor kísérletező és ami fontos, sajátos stílussal rendelkezik. Tény, hogy kellene valaki mellé, aki egy kicsit visszafogva terelgetné művészi fejlődésében.

Sokan filmjét azért támadják, mert a könyv más és az első résznél én is ilyen véleménnyel birtam. De aztán megvilágosodott, hogy a prekonceptiók károsak minden mű befogadására. Ez meghatározza a közönség attitűdjét és ha nem azt kapja, sokunkban elzárkózást okoz. Ez egy rossz beidegződés, hogy a filmek értékét azzal mérik, mennyire pontosan másolja a feldolgozott művet. A filmművészet keresi saját eszközeit. Ma ezen eszközök pedig lehetetlenné tesznek olyan értékek át-

mentését saját nyelvi világukba, mert az a művészet , amely ezt meg tudja tenni az a totális művészetet valósítaná meg. Tehát a közönségnek kell egy kicsit a filmet, mint művészetet a maga helyére rakni. Azaz úgy kell hozzáállni, mint egy új képhez vagy könyvhöz, stb. A prekoncepciókat pedig minden művészi alkotásnál hagyjuk otthon. Ezzel felszabadítjuk önmagunkat önmagunk beidegződéseitől és ez az egyik leglassúbb és legönkritikusabb feladata az életnek.

ADD FÖL...
Kifutottam az időből
és kifutottam a térből
Ejnyebejnye
Milyen furcsa is a semmi

A megváltás folyik

Történt vala pedig egyszer, hogy Jézus K.
elindult, hogy megváltsa az emberiséget.
De már az első kapunál megtorpant.
Azóta majdnem kétezer év telt el.

J.K.-nak a legkedvesebb tanítványai voltak:
Pjotr Ohey, Caspar Hauser, Georg Samsa, Popriscesin
udvari tanácsos, Rezeda Kázmér és Tropauer
Hümér, a költő.

"...de marha szerelmes vagyok magamba!"

/Wind/

EXITUS

az utolsó sarkkörön
végső szomjuzásom
megnyitom a
H feliratu jégosapot
fuj -
hát ilyen klóros a halál ?

EPPUR SI MUOVE

születtem - lehetővé vált halálom
szerettem - lemondtam hát önmagamról
öleltem - megsokszorozta vágyaim
nemzettem - végtelenné tettem sorsomat
öregedtem - olyan voltam mint egy csacsemő
meghaltam - előlről kezdhettem a lehetetlent

SZÉDÜLŐK

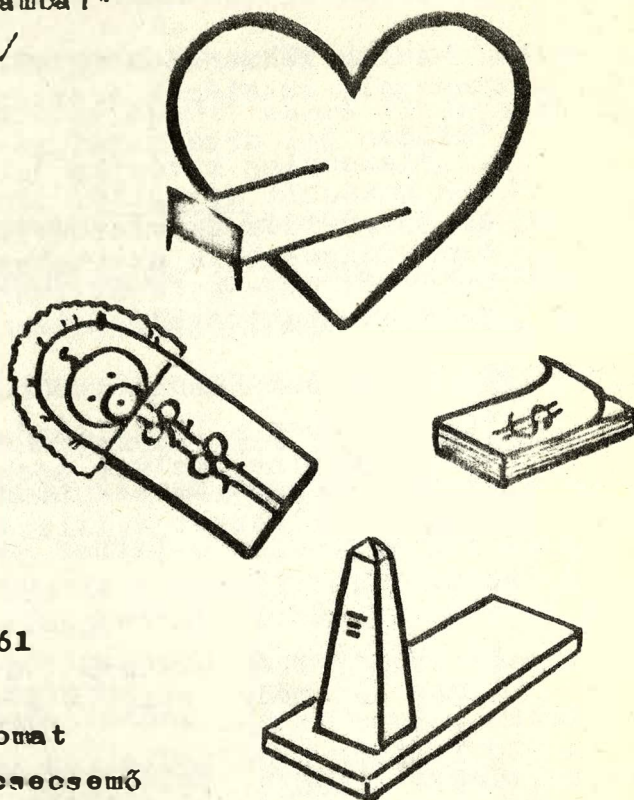
BALÁZS BÉLA FILMSTUDIO

jólbezabáltambazmeg
asztánmegjólbeittambazmeg
most falra hányom a borsót

mit néztek?
-egy dokumentumfilmet
önmagamról

ÉNZSENI

kevesen vannak e
világon kik úgy hisznek bennem
mint önmagam
marokra fogom vágyaim
arcul csapom vélük a lehetetlent:
soha életemben nem tudtam dobolni
és a legnagyobb dobos mégis én vagyok
- talán azt hiszitek
zseninek lenni egyszerűen
csak ágybaszarás?

I. T Á R S A D A L M I S Z E M L E

-A MAI MAGYAR TÁRSADALOM OSZTÁLY- ÉS RÉTEGSZERKEZETE./Az 1976 és 79 köz-
ti összehangolt kutatások összegzése./ 1980/5.,68-92.old.

"Minden jel arra mutat,hogy a ré,egződést felerősítő folyamatoknak
...viszonylag kevés konjunkturális elemük van.Ugyanakkor a rétegző-
dés hatásait gyengítő...folyamatok,mechanizmusok legnagyobb része
az előző időszak viszonylag dinamikus gazdasági fejlődésével...van
összefüggésben,s azzal,hogy a bővülő források igen sok hátrányos
helyzet kompenzálását lehetővé tették.../Ez/ a rétegek közti határ-
vonalak megmerevedése irányába hathat."

-KOLOSI TAMAS:A TÁRSADALMI EGYENLŐTLENSÉGEKRŐL 1980/6.,48-58.old.

"Napjainkban a legjelentősebb egyenlőtlenségek már nem osztályok kö-
zött feszülnek.Melyek azok a társadalmi egyenlőtlenségek,amelyeket
...csökkenteni,megszüntetni akarunk?Melyek azok...,amelyek nivel-
lése akadályozhatja,illetve akadályozza előrehaladásunkat?"

-A SZOCIALISTA ÉLETMÓD ALAPVETŐ ISMÉRVEI,FELTÉTELEI,FEJLŐDÉSI TENDENCIÁI
/Az 1976 és 79 közti összehangolt kutatások összegzése./1980/6.,66-83.old.

"A tudomány ma még nem tud kielégítő segítséget nyújtani a szocia-
lista életmódot vezérlő értékek meghatározásában."

-A SZOCIALISTA DEMOKRÁCIA./Az 1976 és 79 közti összehangolt kutatások
összegzése./ 1980/7.,35-55.old.

"A fő következtetést talán abban lehetne összefoglalni,hogy ...a
szocialista társadalmi viszonyok erősítése,fejlesztése érdekében a
szocializmus politikai szervezetrendszerét alkalmasabbá kell tenni
a létező vélemények és érdekek kifejezésére, a társadalomban megle-
vő aktivitást,vitákat jóban be kell építeni a létező szervezetek
mindennapos munkájába."

-CSALOG JUDIT:GONDOLATOK A KÖZÖSSÉGRŐL 1980/7.,60-66.old.

-A SZOCIALISTA TUDAT FEJLŐDÉSE /Összegzés.../ 1980/8-9.,85-111.old.

-MÁRVÁNYI GYÖRGY:DEMOKRATIZMUS,NYILVANOSSÁG,KOMMUNIKÁCIÓ 1980/11.,54-64.

"Kommunikációs nyitottságunk figyelembevételével inkább a tulkiná-
latot kell vállalni az információk piacán, mintsem akárcsak a rész-
leges információhiányt."

-MOLNÁRNÉ VENYIGE JULIA,ORELIN ZSUZSA:A HÁTRÁNYOS TÁRSADALMI HELYZET TÉ-
NYEZŐI 1980/12.,48-59.old.

-TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSÜNK KÉRDÉSEIRŐL /Kerekasztal-beszélgetés/ 1980/12.,
60-83.old.

-BIHARI MIHÁLY:A TÁRSADALOM POLITIKAI RENDSZERE /politikaelméleti sorozat
első része/ 1980/12.,76-87.old.

-BEREND T.IVÁN:GONDOLATOK A HATODIK ÖTÉVES TERVRŐL 1981/1.,9-18.old.

"Jelenlegi gazdasági szemléletünkben,s ennek megfelelően a hatodik
ötéves tervben is,mintha tulzottan is az egyensúly helyreállításá-
nak rendelnénk alá az egyéb gazdasági érdekeket és célokat."

FILMEKRŐL

Március 2-án, hétfőn indul az e félévi filmklub. Továbbra is hétfőn és kedden lesznek a vetítések, de a két program összefüggő sorozatot alkot, s ezért a bérleteket is úgy áruljuk, hogy mindkét napra érvényesek legyenek. Egy ilyen bérlet ára 70 Ft.

A sorozat összeállítása során viszonylag ritkán látható, de feltétlenül fontos alapműveket igyekeztünk összeválogatni - lehetőleg mindenki által ismert nevű rendezőktől - bár a Filmtudományi Intézet évek óta változatlan "étlapja" erősen behatárolt minket. Ennek ellenére úgy tűnik sikerült színvonalas programot összeállítanunk, amelyet olyan alacsony áron kínálunk, hogy aki ezt az összeget is sajnálja ilyen filmekért /4 Ft 10fil-lér/film/ annak nincs más választása, mint beülni a televízió elé és ingyen bémészkodni.

Mielőtt azonban még bárki arra gondolna, hogy majd jegyet vesz a helyszínen, sajnálattal kell közölnünk, hogy nem tudunk jegyet árulni, mivel a Filmtudományi Intézettel kötött szerződésünk határozottan tiltja a jegyárusítást. Ennek ellenére a múlt félévben - hogy megkönnyítsük a filmklublátogatást - megszegtük e tilalmat, de egy "lebukás" ráébresztett minket arra, hogy nem érdemes a filmklub létét ilyen aprósággal veszélyeztetni. Tehát ebben a félévben CSAK BÉRLETTEL; és arra tényleg senki ne számítson, hogy 17 alkalommal folyamatosan jószívűek leszünk! Mindezekkel együtt szeretettel várunk mindenkit és jó szórakozást kívánunk!

Félévi Program

- III. 2. Richardson - Dühöngő ifjúság
- III. 3. Brook - Legyek Ura
- III. 9. Fellini - Országúton
- III. 10. Fellini - Édes Élet
- III. 16. Wajda - Hamu és gyémánt
- III. 17. Welles - A gonosz érintése
- III. 23. Antonioni - Kaland
- III. 24. Bellocchio - Öklök a zsebben
- III. 30. Bergman - Hetedik pecsét
- III. 31. Gyarmathi - Ismeri a szandi-mandit?
- IV. 13. Menozel - Szeszélyes nyár

IV. 14. Buñuel - Öldöklő angyal

IV. 21. Risi - Római menetelés

IV. 27. Godard - Himmem-nőnem

IV. 28. Bergman - Csend

V. 4. Buñuel - Elhagyottak

V. 5. Malle - Felvonó a vérpadra

BME R KLUB 11.18. 18 óra

A vendég:

Vas Zoltán — aki az ötvenes
években volt miniszter

KÖZGÁZ JAZZ KLUB 11.18. 19 óra

Pege együttes

a szaxofonnál: egyedül Németh János,
mivel Csizsár Pétert elvették katonának

Előzetes:

11.26. 18³⁰ POLVAX

Felsőoktatásunk helyzete és fejlődési
lehetőségei

vendég: Eörsi Gyula /az ELTE rektora/

Készült az MKKE házi sokszorosító
üzemében. 800 péld
Terjedelem: 10 oldal.
Felelős kiadó: Jobbágy Gyula
Felelős szerkesztő: Lovas Livia

Készítette: Csontos András, Nagy Ildikó,
Csapó Éva, Turi Dániel, B. Kiss Tamás,
Izsák András, Moldván Judit, Szabó György,
Balla Mariann, Hulman Tünde.